

NEWSLETTER

Delegacija Evropske unije u BiH

2011

Br. 4

REKLI SU

Peter Sørensen, šef Delegacije EU u BiH i specijalni predstavnik EU

Članstvo u Evropskoj uniji je u rukama bh. građana i njihovih predstavnika

Peter Sørensen, šef Delegacije EU u BiH i specijalni predstavnik EU, predao je akreditivne predsjedavajućem Predsjedništva BiH, Željki Komšiću

EU integracije, za sve države članice i kandidate, uključujući i BiH, stvar je volje naroda tih zemalja i njihovih vođa i EU nema namjeru vršiti ulogu lidera u bilo kojoj državi.

Naš glavni cilj, u predstojećim godinama, jeste nastaviti i intenzivirati rad EU u partnerstvu sa svima.

Želimo dati podršku koja će osigurati da ključni sektori - pravosuđe, administracija, ekonomija - i ključna infrastruktura budu spremni ispuniti zahtjeve članstva u EU.

(Prvo medijsko pojavljivanje u Sarajevu nakon predaje akreditiva)

U OVOM BROJU

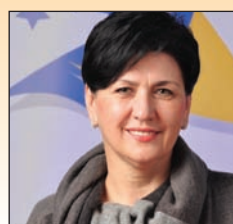
**Ekonomija
Izbjegavanja negativnih
iskustava firmi iz
Bugarske i Rumunije**

● 2.strana

**Izvještaji
Korupcija potkopava povjerenje
javnosti u institucije**

● 4-5 strana

**Intervju : Semiha Borovac,
predsjedavajuća Ureda koordinатора za
reformu javne uprave
Ako se želimo brže kretati prema
EU, onda se sve reforme moraju
brže odvijati**

● 6-7 strana

Izbjegavanja negativnih iskustava firmi iz Bugarske i Rumunije

Iskustva kompanija s kojima mi saradujemo pokazuju da one primjenom standarda EU podižu profitabilnost za 10 do 12 posto

Kada su Bugarska i Rumunija ušle u Evropsku uniju, mali broj preduzeća iz tih zemalja primjenjivao je standarde kvaliteta. Posljedica je bila da neke kompanije nisu mogle izdržati zahtjeve pristupanja. Da bi to izbjegle, bh. kompanije počele su primjenjivati standarde kvaliteta mnogo prije pristupanja, kaže Sanel Livadić iz Centra za kvalitet, konsalting i edukaciju „BH Quality“ iz Tuzle.

„Naše kompanije su relativno rano započele proces uvođenja evropskih standarda, tako da je teško naći ozbiljniju koja nije ispunila barem osnovne standarde“, - priča Livadić. On kaže da su mnoge firme imale koristi od ranijeg usvajanja evropskih standarda. „Iskustva kompanija s kojima mi saradujemo pokazuju da one primjenom standarda EU podižu profitabilnost za 10 do 12 posto,“ dodaje Livadić.

Broj standarda koje je potrebno implementirati je veliki i mogu se jasno razvrstati po kategorijama. Oko 70 bh. firmi, uglavnom iz oblasti prehrambene industrije, primjenjuju HACCP i

lanci, prije nego što pristanu raditi s njima, to zahtijevaju zbog svoje sigurnosti.

Efikasno laboratorijsko testiranje je ključno područje u širokoj primjeni standarda. To je jedno od područja koje pokriva EU projekt pomoći jačanju bosanskohercegovačke legislativne u prehrambenom sektoru. Projekt koji se počeo realizirati u septembru 2009. a završava ovoga mjeseca, finansirala je Evropska unija u iznosu od jedan milion eura.

Vođa projekta Steven Dixon kaže kako je njegov osnovni cilj pomoć bh. institucijama iz oblasti sigurnosti hrane da utvrde rupe u postojećem zakonodavstvu kako bi ga uskladili s legislativom Evropske unije.

Ciljevi projekta su i jačanje kapaciteta Agencije za sigurnost hrane BiH, laboratorija i inspekcijских službi u veterinarskoj i fitosanitarnoj oblasti, te razvijanje laboratorijske procedure i metodologije u skladu s propisima EU. Sve u svemu, projekt je pomogao pri pripremi uvjeta i standarda za odobravanje objekata koji posluju sa hranom u skladu sa

Dio projekta odnosio se i na obuku osoblja zaposlenog u laboratorijima

Ovaj projekt pomogao je da se osigura efikasna provedba legislativne u oblasti sigurnosti hrane kroz jačanje ljudskih resursa. To će povećati konkurentnost bosanskohercegovačkih poljoprivrednih proizvoda i na domaćem i na inostranom tržištu gdje se primjenjuju evropski standardi u oblasti sigurnosti hrane.

Dixon kaže da je projekt omogućio laboratorijima koji kontroliraju hranu u BiH da dostignu potrebne standarde kako bi njihovi nalazi mogli biti prihvaćeni u laboratorijima Evropske unije. On dodaje da će, ipak, kapaciteti laboratorija morati biti povećani jer moraju biti pokrivena brojne oblasti industrije. „Identificirali smo pojedine nacionalne laboratorije koji ispunjavaju uvjete da budu nacionalni autoriteti za određene oblasti, ali pošto se radi o velikom broju oblasti, ne mogu biti kompetentni za sve njih,“ kaže Dixon. Oficijelna kontrola odnosi se na bilo koju

vrstu kontrole koju provodi kompetentna institucija za sigurnost hrane radi verifikacije usklađenosti sa zakonima o prehrambenim proizvodima.

Dio projekta odnosio se i na obuku osoblja zaposlenog u laboratorijima. S tim u vezi Dixon kaže da su neke od laboratorija u Bosni i Hercegovini već sada u stanju testirati većinu međunarodnih standarda. Dodao je da kada BiH u potpunosti razvije kapacitete za primjenu EU standarda za sigurnost hrane, bit će moguće prodavati proizvode iz BiH na teritoriji Evropske unije.

Glavni korisnici projekta su Agencija za sigurnost hrane BiH, institucije na državnom i entitetskom nivou odgovorne za sigurnost hrane i javno zdravstvo, inspekcijске službe (poljoprivredna, veterinarska, sanitarna i javno zdravstvo), laboratoriji za kontrolu hrane te firme u prehrambenom sektoru.

Primjena ISO 14001 standarda zaštite okoliša

Primjena ISO 14001 standarda zaštite okoliša i različitih standarda zaštite sigurnosti na radnom mjestu preduvjet je za ulazak u EU, napominje Livadić. Velike industrijske grupacije poput „Mittala“ iz Zenice i „Sode“ iz Lukavca već primjenjuju te standarde, a otprilike pet firmi je uvelo propisane standarde iz oblasti društvene odgovornosti. Ipak, potreban je značajniji napredak jer su, uprkos dostignućima u primjeni standarda upravljanja, ove dvije firme i dalje veliki zagađivači u Zenici i Tuzli.

ISO 22000:2005 standarde. ISO 9001:2008 standard, koji se odnosi na upravljanje proizvodnim procesima i otkrivanje kritičnih tačaka, primjenjuje oko 1.200 kompanija u BiH.

Livadić kaže da je u porastu broj malih kompanija koje uvode ove standarde, jer veliki trgovački

zahtjevima EU.

Harmonizacija propisa u BiH s onim u Evropskoj uniji potrebna je u skoro svim oblastima koje se odnose na poljoprivrednu proizvodnju, od sistema podsticaja do laboratorijskih kontrola, kaže Dixon.

Vodič za Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju i Privremeni sporazum

Trgovinska politika igra važnu ulogu u sveobuhvatnoj strategiji EU prema zapadnom Balkanu

Privremeni sporazum (PS) Evropske unije s Bosnom i Hercegovinom stupio je na snagu 1. jula 2008. godine. PS efikasno stvara područje slobodne trgovine progresivnim otvaranjem tržišta Bosne i Hercegovine, olakšavajući ekonomski i društveni razvoj. EU i BiH su Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) i PS potpisale 16. juna u Luksemburgu. Dok ratifikacija ne bude finalizirana, trgovinske odredbe SSP-a primjenjuju se kroz PS.

Trgovinska politika igra važnu ulogu u sveobuhvatnoj strategiji EU prema zapadnom Balkanu. Ona se temelji na četiri stuba:

Samostalne trgovinske preferencije (bankomati), koje omogućavaju bescarinsku kvotu slobodnog pristupa tržištu EU za skoro sve proizvode porijeklom iz zemalja korisnica i teritorija;

Stvaranje bilateralnih područja slobodne trgovine, kao dio Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju;

Podrška regionalnim trgovinskim integracijama;

Podrška članstvu u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (STO).

Što se tiče trgovine robom, cilj SSP-a jeste postupno uspostavljati područje slobodne trgovine između EU i zemalja regije, na temelju uzajamnosti, ali na asimetričan način. EU je već uveliko liberalizirala svoj uvoz robe s ovim zemljama putem bankomata, pa SSP preuzima EU samostalne trgovinske preferencije s tim zemljama, a predviđa postupno otvaranje njihovih tržišta za proizvode iz Unije. Dok SSP ne ratificiraju sve države članice, trgovinske odredbe stupaju na snagu kroz Privremeni sporazum.

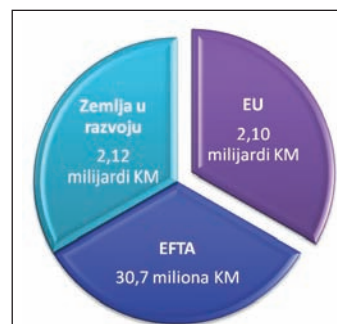
Dva SSP-a su trenutno na snazi: s Bivšom Jugoslavenskom Republikom Makedonijom (stu-

Vanjskotrgovinska razmjena BiH sa svijetom za period januar – april 2011.

Izvoz po grupacijama zemalja (januar – april 2011.)

Uvoz po grupacijama zemalja za period januar – april 2011.

Države	Hrana i životinje	Piće i duhan	Sirovine, nejestive	Mineralna goriva, maziva	Ulja i masti (životinjska i biljna)	Hemikalije	Mašine i transportna sredstva
Njemačka	1.316	364	45.489	8.866	2.221	5.716	50.592
Italija	5.756	23	39.754	3.058	-	29.747	21.002
Slovenija	4.423	597	51.966	3.306	2.399	4.116	97.702
Austrija	8.424	42	31.711	5.116	2.009	6.748	46.108

Izvoz prema glavnim trgovačkim partnerima u EU po sektorima (u 000 KM)

Države	Hrana i životinje	Piće i duhan	Sirovine, nejestive	Mineralna goriva, maziva	Ulja i masti (životinjska i biljna)	Hemikalije	Mašine i transportna sredstva
Njemačka	32.575	2.209	4.075	6.151	627	82.594	204.480
Italija	31.278	1.075	6.790	45.416	979	51.548	60.892
Slovenija	24.306	7.544	7.455	18.566	239	54.689	52.314
Austrija	10.845	1.777	4.224	1.641	96	27.254	30.202

Uvoz prema glavnim trgovačkim partnerima iz EU po sektorima (u 000 KM)

pio na snagu 1. maja 2004.) i Hrvatskom (stupio na snagu 1. februara 2005.). SSP s Albanijom potpisan je u junu 2006. PS o trgovini i trgovinskim pitanjima stupio je na snagu 1. decembra

2006. SSP i PS sa Crnom Gorom potpisani su 15. oktobra, a PS je stupio na snagu 1. januara 2008. Sa Srbijom je potpisan 29. aprila u Luksemburgu. SSP i PS s Bosnom i Hercegovinom

potpisani su 16. juna 2008., a PS je stupio na snagu 1. jula te godine.

SSP pregovori s Bosnom i Hercegovinom

U novembru 2005. godine Vijeće za opće poslove i vanjske odnose EU usvojilo je pregovarački mandat o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju s Bosnom i Hercegovinom. Pregovori su se brzo odigrali i bili zaključeni u decembru 2006. godine, a 16. juna 2008. u Luksemburgu su potpisani SSP i PS. Sporazum predviđa stvaranje zone slobodne trgovine u roku od najviše 5 godina od stupanja na snagu PS.

EU – Trgovina Bosne i Hercegovine

EU je najveći trgovinski partner Bosne i Hercegovine, s ukupnim prometom od oko 5 milijardi eura u 2007. godini. Te godine uvoz u EU porastao je za 6,1% i na godišnjoj razini dostigao više od 1,8 milijardi eura, dok je izvoz u Bosnu i Hercegovinu porastao za 8,3%, dosegnuvši više od 3 milijarde eura. Proizvodi iz EU čine 66,7% ukupnog uvoza Bosne i Hercegovine, dok izvoz u EU iznosi 71,4% od ukupnog izvoza.

EU izvozi u Bosnu i Hercegovinu uglavnom: strojeve i transportnu opremu (28,3%), proizvode svrstane po materijalu (22,4%), hemikalije i srodne proizvode (12,2%); ostale proizvode (10,6%).

Glavni uvoz iz Bosne i Hercegovine u EU: ratni proizvodi (29,3%), proizvodi svrstani po materijalu (24,3%), strojevi i transportna oprema (18,9%), sirovi nejestivi materijali osim goriva (13,9%).

Preneseno iz EUbusinessa

Korupcija potkopava povjerenje javnosti u institucije

Podrška EU naporima u borbi protiv korupcije usmjerena je ka olakšavanju provedbe reformi koje će živote ljudi učiniti boljim. Građani trebaju biti angažirani u borbi protiv korupcije; oni moraju imati priliku da vrše pritisak na institucije i političare da provedu reforme

Jedan od tri građana vjeruju da je korupcija najveći problem s kojim se suočava bh. društvo.

Ekonomske teškoće i visok stepen nezaposlenosti učinili su građane Bosne i Hercegovine ranjivijim na korupciju. Ispitivanja javnosti koja je provelo nekoliko agencija (Transparency International, EUPM, EU projekt - Podrška NVO u borbi protiv korupcije), s raznim povodima, dokazala su da su neke institucije i nevladine organizacije počele postizati skroman napredak u borbi protiv korupcije, a sud i tužilaštvo se, prema ispitanicima, još se smatraju glavnim sredstvom u institucionalnoj borbi protiv korupcije.

Izveštaj o napretku za 2011. godinu

U Izveštaju EU o

napretku za 2011. godinu upozorava se na nedostatak značajnijeg napretka u borbi protiv korupcije, koja je rasprostranjena u mnogim područjima javnog i privatnog sektora. I dok je pravni okvir za borbu protiv korupcije velikim dijelom napravljen, Izveštaj ukazuje na njegovu neadekvatnu i nedosljednu primjenu u zemlji.

Iako, za promatrani period, odaje priznanje parlamentu za imenovanje direktora i dva zamjenika Agencije za sprečavanje i koordinaciju borbe protiv korupcije, u Izveštaju se navodi da još nisu napravljeni raspored zaposlenih kao ni ured, što znači da Agencija ne može izvršavati svoje dužnosti.

„Korupcija i dalje ima negativan utjecaj na sva

područja života, ekonomski razvoj i vladavinu prava,“ zaključuje se u Izveštaju i ističe da „politička volja da se bavi ovim pitanjem i poboljšaju institucionalni kapaciteti ostaju slabi“.

I dok pozdravlja usvajanje nove Strategije za borbu protiv korupcije za period 2009-2014. godina i odgovarajući Akcioni plan, Izveštaj iz 2011. bilježi da su napravljeni ograničeni koraci u njihovom provođenju.

Podrška EU borbi protiv korupcije - put naprijed

Prema Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), Bosna i Hercegovina je dužna saradivati s EU u oblasti pravosuđa, slobode i sigurnosti. BiH je preuzela niz obaveza koje se tiču usklađivanja propisa

Neke od definicija korupcije prezentirane kroz projekt podrške NVO u borbi protiv korupcije

Formula korupcije

Najraširenija definicija korupcije jeste ona koju je dao američki stručnjak za anti-korupciju, Robert Klitgaard: „Korupcija = monopol + prilika - odgovornost“.

U ovom slučaju, pojedinac ili institucija ima monopol u procesu donošenja odluka. Korupcija je uvijek povezana s donošenjem odluka. Ako pojedinac ili jedno tijelo ima monopol, šanse za korupciju će biti velike – stoga je neophodan odgovarajući nadzor.

Transparentnost

Transparentnost je ključna u donošenju odluka. Ona se može odnositi na sam proces donošenja odluka, kroz obavezni pristup dokumentima i javnim sastancima, kao i obavezu davanja podataka o bilo čemu što može utjecati na odluke koje se donose (naprimjer, lobiranje). Nevladine organizacije trebaju shvatiti potrebu za transparentnosti i različitim načinima osiguravanja transparentnosti.

Sistemska korupcija

Nasuprot povremenim prilikama za korupciju, uobičajena ili sistemska korupcija nastaje kad su prilike za korupciju utkane u ekonomski, socijalni i politički sistem.

Zarobljenik države

To je situacija kad osobe ili grupe (naprimjer, grupe koje vežu poslovni interesi ili mafija) mogu zaobići zakon, utjecati na politiku i izdići se iznad zakona kroz korumpirane transakcije sa zvaničnicima i političarima.

Klijentelizam

Klijentelizam potkopava zvanične sisteme vlasti i administraciju tako što odnose između 'šefa' i 'klijenata' čini važnijim (i nagrađujućim) od odnosa između građana i političke i administrativne vlasti koja bi trebala služiti javnom interesu.

Nepotizam

Nepotizam je vrsta klijentelizma koja uključuje porodične veze.

Sukob interesa

Sukob interesa je situacija u kojoj finansijski ili drugi lični obziri mogu kompromitirati ili navesti na odstupanje od profesionalne prosudbe i objektivnosti.

i potpisivanja sporazuma, s fokusom na jačanju državnih kapaciteta za održavanje dobre vlade. SSP propisuje korake kako bi se pomoglo BiH da dostigne evropske standarde upravljanja. Oni uključuju saradnju, međusobno savjetovanje, razmjenu informacija i tehničku i administrativnu pomoć za funkcioniranje institucija.

Kapaciteti za izradu i provedbu antikorupcijske politike ključni su politički uvjet pretpristupnih zemalja. Stoga je borba protiv korupcije naročito važan aspekt pomoći EU Bosni i Hercegovini u okviru Pretpristupnog instrumenta.

Kao i u drugim područjima u kojima EU daje podršku zemljama koje teže ka njenom članstvu, podrška borbi protiv korupcije je usmjerena na pokretanje reformi koje će na prepoznatljiv način značajno poboljšati život građana. Ljudi trebaju vidjeti korist od borbe protiv korupcije i trebaju biti uključeni u nju, te moraju imati mogućnosti da vrše pritisak na nadležne institucije i političare da provedu reforme.

EU pruža opsežnu podršku antikorupcijskim naporima u Bosni i Hercegovini. Nakon uspješne podrške razvoju političkog okvira za borbu protiv korupcije, uključujući sveobuhvatnu Strategiju i Akcioni plan, te izradu zakona o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, EU podržava stvaranje kapaciteta unutar institucija i društva u cjelini. Osim institucionalne potpore, Evropska unija je nevladinim organizacijama uputila znatna sredstva.

Temeljna pretpostavka podrške EU u antikorupcijskim naporima jeste da se promovira izgradnja kapaciteta tako da se izrade potrebne ekspertize o poboljšanju vještina i omogućí obuka agencijama koje će provoditi Strategiju i Akcioni plan. Ovo će i dalje biti osnovni pristup sve dok se ne generira odgovarajuća klima za provedbu reformi kroz istinsku političku volju za borbu protiv korupcije. Isti pristup bit će primijenjen i na jačanje civilnog društva u borbi protiv korupcije.

U okviru IPA 2009. EU je dodijelila 500.000 eura za

Korupcija kao kriminalno djelo u Bosni i Hercegovini

Kao i druge zemlje u regionu, Bosna i Hercegovina u svojim statutima ima legislativu donesenu da procesuirá i sprečava korupciju:

Najozbiljniji slučajevi korupcije koji se procesuiraju po zakonima BiH jesu primanje poklona ili drugih koristi, davanje poklona ili drugih koristi, nelegalno posredovanje, zloupotreba položaja ili ovlasti, pronevjera, prevara i zanemarivanje javne obaveze, krivotvorenje službenih dokumenata i nelegalno oslobađanje zatvorenika.

jačanje kapaciteta za borbu protiv korupcije u institucijama BiH, uključujući Agenciju za borbu protiv korupcije i tijela s mandatom za borbu protiv korupcije na nivou entiteta i Distrikta Brčko. Osim toga, IPA 2008 i IPA 2009 uključuju 1.400.000 eura kako bi se pomoglo nevladinim organizacijama da razviju kapacitete za otkrivanje korupcije, za finansiranje aktivnosti u borbi protiv korupcije u obrazovanju i drugim sektorima, te za podršku istraživačkom novinarstvu u domenu korupcije.

U okviru programa IPA 2010. dodijeljeno je dva miliona eura pomoći institucijama, organizacijama civilnog društva i poslovnim udruženjima u Bosni i Hercegovini da implementiraju Strategiju za borbu protiv korupcije i Akcioni plan. Dodatno, EU podrška u području provođenja zakona uključuje komponentu borbe protiv korupcije.

Agencija za borbu protiv korupcije i druga tijela za borbu protiv korupcije

Valja napomenuti da Agencija za borbu protiv korupcije nije tijelo za provedbu zakona. Njena uloga je da koordinira naporima u borbi protiv korupcije, posebno u saradnji s nevladinim organizacijama.

Borba protiv korupcije nije zadaća jedne agencije - popis tijela koja se time bave je širok. Glavne institucije uključuju parlamentarne skupštine,

vlade, ministarstva, pravosuđe, državna odvjetništva, policiju, revizorske institucije i ombudsmene, izbornu komisiju i urede odgovorne za održavanje slobodnog pristupa informacijama.

NVO - borba protiv korupcije nadzorom, zagovaranjem politika i obrazovanjem

Samo jako civilno društvo može izvršiti potreban pritisak kako bi se osigurala trajna dobra vlast. Civilno društvo ima poseban značaj u borbi protiv korupcije. Nevladine organizacije imaju važnu ulogu u nadzoru antikorupcijskih politika i moraju imati dovoljno integriteta da ponude vjerodostojnu kritiku vlasti i javnog sektora tako da u javnoj službi, a posebno u društvenim uslugama, nekorumpirano ponašanje bude smatrano pravilom a ne izuzetkom.

Nevladine organizacije sve glasnije kritikuju javna tijela i traže više standarde i bolje izvršavanje zadataka. Međutim, organizacije civilnog društva moraju imati sveobuhvatno razumijevanje pitanja vezanih za korupciju i moraju biti upoznate sa širokim spektrom načina borbe protiv korupcije. Nevladine organizacije moraju međusobno razmjenjivati najbolja iskustva kako bi svojom stručnosti postale vjerodostojni igrači u borbi protiv korupcije.

Osnovni mehanizmi koji stoje na raspolaganju NVO-ima su monitoring, zagovaranje

politika i obrazovanje.

Građani BiH mjere antikorupcijske napore prateći broj uspješno procesuiranih slučajeva. Napredak institucija i nevladinih organizacija obično nije u središtu pažnje javnosti. No, upravo taj napredak će na kraju utvrditi da li Bosna i Hercegovina stvarno dobiva bitku u borbi sa tom pošasti. I to će postati sve više relevantno kako se zemlja bude približavala članstvu u EU. Evropska unija pomogla je BiH da izgradi institucionalne i ljudske resurse i razvije strategiju za borbu protiv korupcije. Kako bi se ovo iskoristilo, bh. političari će morati izgraditi zakonodavstvo i postići konsenzus o borbi protiv korupcije. To je učinjeno u Hrvatskoj i drugim zemljama koje su postigle napredak na putu pristupanja Evropskoj uniji. Istodobno, građani BiH će u ovoj borbi morati razmatrati ponašanje svojih izabranih predstavnika. To će polučiti uspjeh na duge staze - ali još ima mnogo posla koji treba uraditi.

Relevantne web stranice

Delegacija Evropske unije u BiH
www.europa.ba
NGO podrška u borbi protiv korupcije
<http://www.ngos.ba/>
CIN o korupciji
<http://www.cin.ba/>
Search/?qry=korupcija

Ako se želimo brže kretati prema EU, onda se sve reforme moraju brže odvijati

Semiha Borovac, predsjedavajuća Ureda koordinatora za reformu javne uprave, govori o napretku u rješavanju problema koji usporavaju reformu javne uprave i kakve će koristi imati građani od provedenih reformi. Također je komentirala zašto je BiH izgubila korak sa susjednim zemljama u provođenju reformi neophodnih za ulazak u EU

● Jeste li zadovoljni dosadašnjim tempom reforme javne uprave (RJU) i koji su faktori koji usporavaju i otežavaju ovaj proces?

- Od 2006. godine, kada je usvojena Strategija reforme javne uprave, urađeno je dosta posla i način funkcionisanja administracije značajno je promijenjen. Ali, ako se želimo brže kretati prema Evropskoj uniji, onda se ova reforma i sve druge moraju brže odvijati. Neke ključne mjere nastojimo postići dogovorom predstavnika četiri nivoa vlasti, a to uvijek zahtijeva dosta vremena i razumijevanja. Opterećuju nas dugotrajne procedure zbog kojih od prvih priprema do početka implementacije naših projekata ponekad prođe i cijela godina. Reforma javne uprave većini službenika uključenih u ovaj proces dodatni je posao za koji često nemaju dovoljno vremena i zato smo nekoliko puta od institucija morali tražiti da zamijene njihove predstavnike u strukturama RJU. To su samo neki od razloga koji usporavaju proces.

● Jedan od ciljeva reforme je i informatizacija procesa u administraciji, od usvajanja propisa do izdavanja dokumenata. Koje su još koristi koje bi građani trebali osjetiti kao rezultat ovoga?

- Najočitiiju korist građani BiH imat će upravo od procesa informatizacije, koja omogućava uvođenje i uvezivanje elektronskih registara, poput katastra, zemljišnih knjiga, matične evidencije, socijalnih prijava... Naš cilj je uštedjeti građanima vrijeme i novac i omogućiti im da, naprimjer, dobiju rodni list ili

Semiha Borovac, predsjedavajuća Ureda koordinatora za reformu javne uprave

uvjerenje o državljanstvu bilo gdje u BiH ili da u budućnosti elektronski registruju automobil, kao što to čine građani EU. Informatizacija će olakšati i pokretanje biznisa i bržu i jednostavniju registraciju preduzeća, tako da će institucije same, po službenoj dužnosti,

pribavljati dokumente umjesto korisnik. To je i do sada bila zakonska obaveza, ali u praksi nije poštovana. Sada stvaramo uslove da se takva praksa prekine. Savremene tehnologije omogućit će i formiranje besplatnog portala propisa u BiH, a poboljšane web

stranice omogućiti interakciju institucija i građana. Radno vrijeme institucija želimo prilagoditi potrebama građana i redovno mjeriti zadovoljstvo korisnika, koje treba biti korektiv u radu institucija. Povećanje efikasnosti u konačnici treba rezultirati boljim radom javne uprave, koja će voditi računa o potrebama građana i koja će pažljivije raspolagati javnim novcem. To će biti korist za građane.

● Ova reforma je veoma važna i zbog napredovanja BiH na evropskom putu. Kada će biti ispunjeni uvjeti koji se traže od bh. administracije u procesu pridruživanja Evropskoj uniji?

- Teško je procijeniti kada će biti ispunjeni svi uvjeti, jer je pred bh. administraciju postavljen niz ciljeva i zadataka, ne samo kroz Strategiju reforme javne uprave, nego i druge dokumente, poput Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju s EU ili Evropskog partnerstva. Naš plan je bio okončati reformu javne uprave do kraja 2014. godine, a do tada bi, prema Strategiji RJU, trebalo ispoštovati zajedničke standarde država članica EU i provesti *acquis*. Nadam se da će do tog roka glavnina posla biti završena, ali je činjenica da je BiH u reformama koje su neophodne za ulazak u EU izgubila korak s ostalim zemljama. I zato moramo raditi više i brže kako bismo sustigli susjede.

● Kakva je dosadašnja saradnja s drugim institucijama u BiH i koliko su ozbiljno shvatile ovo pitanje?

- Gotovo polovina Akcionog plana 1 (AP1) Strategije reforme javne

uprave je provedena, a dodatnih 20-ak posto dobit ćemo nakon završetka projekata koje vodi Ured, a finansiraju naši donatori. To je rezultat rada brojnih institucija na četiri upravna nivoa i njime možemo biti djelimično zadovoljni. Ipak, smatram da koordinacija među učesnicima u procesu reforme javne uprave mora biti puno bolja. Iako već četvrtu godinu mjerimo napredak u provedbi AP1, još nam se događa da ne dobivamo informacije od nekih institucija, da one kasne ili nisu kvalitetne. Reforma javne uprave ima podršku vlada, ali ona nije u samom vrhu prioriteta. Mjere iz AP1 nisu uvrštene u godišnje planove rada svih institucija. Ured koordinatora za RJU planira dalje jačati mehanizme koordinacije u koje su uključena četiri nivoa vlasti i saradnju s drugim partnerima. Uostalom, jedna od funkcija Ureda jeste da koordinira proces i osigura njegovu koherentnost jer se svi zajedno pripremamo za isti cilj – dosegnuti standarde i postati dio jedinstvenog evropskog administrativnog prostora.

● **EU i druge međunarodne institucije su od početka uključene u ovaj proces. Kako ocjenjujete tu saradnju i vidite li mogućnost poboljšanja?**

- Od samog početka procesa zahvalni smo Evropskoj uniji i drugim međunarodnim institucijama na pomoći. Ne treba zaboraviti da je reforma pokrenuta pod pokroviteljstvom međunarodnih institucija i da mnoge reformske mjere finansiramo novcem donatora Fonda za RJU - švedske SIDA-e, britanskog DfID-a, Ambasade Kraljevine Holandije i Evropske komisije. Posebno cijenimo podršku Evropske komisije, koja pružanjem ekspertske pomoći Uredu koordinatora pomaže da se reformski proces usmjeri u pravom smjeru. Nadamo se da ćemo podršku EU i međunarodnih institucija imati do samog kraja – do završetka reforme i ulaska zemlje u EU.

Probleme Roma moguće je riješiti uz aktivno učešće lokalnih zajednica

U posljednje dvije godine Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH intenzivno radi na provođenju Akcionog plana za Rome te, uprkos brojnim zaprekama, pozitivni rezultati su vidljivi

Problemi s kojima se susreće romska zajednica u BiH su siromaštvo, nezaposlenost, neadekvatno riješeno stambeno pitanje, nedostatak obrazovanja i zdravstvene zaštite.

Za ove, ali i druge probleme, pokušavaju se naći rješenja, rekla je Saliha Đuderija, pomoćnica ministra za ljudska prava i izbjeglice BiH.

U posljednje dvije godine Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH intenzivno radi na provođenju Akcionog plana za Rome te, uprkos brojnim zaprekama, pozitivni rezultati su vidljivi, kaže Đuderija.

- BiH je posljednja od 12 zemalja koje su započele ovaj program i može se reći da smo u nekim oblastima sustigli druge zemlje - rekla je Đuderija. - U nekim oblastima smo čak pretekli druge zemlje. Zaostajemo kada je u pitanju obrazovanje, ali to je problem zbog podijeljenosti našeg sistema u ovoj oblasti.

Prioritet je rješavanje stambenog pitanja romske populacije. Problemi koji se javljaju u ovoj oblasti su neregulisani imovinskopravni odnosi, kuće izgrađene na klizištima, u zaštićenim zonama. Dio Roma su beskućnici i za njih je hitno potrebno izgraditi nove objekte u koje će biti smješteni.

- Drugi problem koji se nastoji riješiti jeste visok nivo siromašnih u romskoj zajednici, što proizlazi iz niskog nivoa formalno zaposlenih. To je povezano s obrazovanjem, s obzirom na česte slučajeve prekinutog ili nedovršenog školovanja, što ima negativan utjecaj na kvalifikacije na tržištu rada - kaže Đuderija.

Prioritet je rješavanje stambenog pitanja romske populacije

- Nezaposlenost onemogućava dobivanje zdravstvenog osiguranja.

S ovim problemima povezan je i položaj žena u romskoj zajednici, dodaje Đuderija. Dakle, sve ovo su povezana pitanja koja treba rješavati na sistematičan način uz uključivanje lokalnih zajednica i predstavnika Roma.

Prva faza implementacije Akcionog plana bilo je evidentiranje najvažnijih potreba romske zajednice u cijeloj zemlji. Za ovaj program kontaktirano je 4.700 romskih porodica u 60 općina.

- Već smo počeli s trajnim rješavanjem stambenih pitanja - pojašnjava Đuderija. - Ovo jeste poseban projekt za Rome, a imali smo sličan s izbjeglicama i raseljenima. Slijedeća faza je uključivanje u sistem socijalne zaštite i naponi da se uključi što veći broj Roma pomoći će rješavanju sličnih problema poput građana s invaliditetom.

Ministarstvo za realizaciju projekta konsultira predstavnike romske zajednice na svakom nivou, što se pokazalo kao dodatni izazov budući da se broj romskih udruženja u vrlo kratkom periodu provedbe ovog projekta skoro uduplao i popeo na 67, te se pojavio problem stvarnog predstavnika romske zajednice kao cjeline, napominje Đuderija.

Na državnom nivou zaposleni su Romkinja koordinatorica i četiri Roma kao regionalni koordinatori. Između ostalog, ova imenovanja pomoći će premoštavanju jezičkih barijera u komuniciranju Roma sa širom zajednicom i vlastima.

Evropska unija izdvojila je novac za zapošljavanje koordinatorica i podršku provedbi programa.

- Naš cilj je da imamo bolju komunikaciju s romskim udruženjima i pomognemo mladim, obrazovanim Romima da se uključe u radne grupe i ponude pozitivan primjer - kaže Đuderija.

EU Budget: 2014-20

U periodu od 2014. do 2020. godine Evropska unija predložila je da za politiku proširenja EU bude izdvojeno 12,5 milijardi eura. Govoreći na predstavljanju prioriteta za korištenje budžeta tokom tog perioda, komesar za proširenje Stefan Fule rekao je da će prijedlog Evropske komisije da zadrži postojeći nivo pretpristupne pomoći omogućiti EU da nastavi pružati snažnu podršku naporima partnerskih zemalja da se pripreme za pristupanje provodeći neophodne reforme.

Instrument pretpristupne pomoći (IPA) dao je dobre rezultate, te će EU nastaviti pružati pomoć zemljama integriranim pretpristupnim instrumentom. Pravila će biti pojednostavljena kako bi bila olakšana realizacija s obnovljenim fokusom na reformama u zemljama pojedinačno. Pomoć će biti realizirana na bazi sveobuhvatnih reformskih strategija, s akcentom na regionalnoj saradnji, primjeni zakona i standarda EU, kapacitetu za upravljanje unutrašnjom politikom Unije nakon pristupanja i ostvarenju opipljivih socioekonomskih efekata u zemljama korisnicima pomoći.

Jedan od glavnih prioriteta EU do 2020. godine jeste održanje rasta i povećanje zapošljavanja. U okviru toga planirano je izdvajanje oko 50 milijardi eura za panevropske infrastrukturne projekte iz oblasti transporta, energije i informacijsko-komunikacijskih tehnologije.

Stabilan ekonomski rast počinje od nivoa gradova i regija te će EU izdvojiti 376 miliona eura za ekonomsku

i teritorijalnu koheziju. Imajući u vidu značaj investiranja u ljudski potencijal, EU će izdvojiti 15,2 milijardi eura za programe obuke mladih. U inovacije i istraživanje uložiti će 80 milijardi.

Za zajedničku agrarnu politiku Evropske unije, koja ima stratešku ulogu za ekonomiju i okoliš, a osmišljena je i da promovira sigurnost hrane i razvoj sela, izdvojene su 371,72 milijarde eura.

Uz fondove za poboljšanje okoliša i zaštitu klime, dodatnih 4,1 milijardu eura dodijeljeno je za borbu protiv kriminala i terorizma, a 3,4 milijarde eura će biti izdvojeno za migracije i politiku azila.

Za promoviranje demokratije i prosperiteta putem Politike susjedstva izdvojeno je 16 milijardi eura, dok će za pomoć najsiromašnijima u svijetu kroz Milenijske razvojne ciljeve biti utrošeno 20,6 milijardi eura.

Samo 5,7 posto ukupnog budžeta EU ide na troškove administracije, iako je Komisija predložila povećanje potrošnje na administraciju za period od 2014. do 2020.

Reforma zapošljavanja rezultirala je uštedom od oko tri milijarde eura od 2004. a predviđa se da će do 2020. ukupni iznos uštede doseći 5 milijardi eura.

SPAJANJA - Komisija odobrila Volkswagenu akviziciju MAN-a

Evropska komisija je, prema Uredbi EU o spajanju, odobrila akviziciju MAN-a SE koju je predložio Volkswagen AG. Komisija je zaključila da predložena transakcija te dvije njemačke kompanije neće značajno ometati efikasnu tržišnu konkurenciju na Evropskom ekonomskom području (EEP) jer će drugi afirmirani proizvođači i dalje biti jaka konkurencija subjektu nastalom tim spajanjem.

Komisija je ispitala utjecaj ove akvizicije na ponudu teških kamiona, autobusa, šasija i dizelskih motora.

Ovaj novi subjekt postat će broj jedan dobavljač u Evropi za teške kamione i

tržišni lider s visokim udjelom dionica u nizu nacionalnih tržišta.

Ujedno, postat će drugi najveći dobavljač u Evropi za autobuse i tržišni lider u pojedinim pod-segmentima (gradski autobusi, autobusi međugradskog saobraćaja, vagoni) u nekim državama članicama.

Međutim, istraživanje koje je provela Komisija pokazalo je da će evropsko tržište teškim kamionima i autobusima ostati konkurentno nakon spajanja. Naime, subjektu nastalom spajanjem jaka konkurencija i dalje će biti afirmirani proizvođači kao što su Daimler, Volvo, Iveco i DAF u proizvodnji kamiona, te u

proizvodnji autobusa Daimler, Volvo, Iveco, Solaris i VDL.

Osim toga, većina konkurenata i kupaca potvrdila je Evropskoj komisiji da nije bilo značajne promjene na tržištu teških kamiona ili autobusa nakon njene odluke da autorizira spajanje MAN-a i Scanie, 2006. godine (vidi IP/06/1868), iako do njega nikad nije došlo.

Što se tiče dizelskih motora, obje strane uključene su u određenoj mjeri u proizvodnju motora za pomorske i industrijske primjene, kao i motora za generatore dizel energije (GenSets). Istraga Komisije je pokazala da akvizicija neće dovesti do zabrinutosti oko tržišne konkurencije na EEP, budući da u većini slučajeva proizvodi strana u spajanju nisu u direktnoj konkurenciji. Štaviše, subjekt nastao spajanjem će se i dalje suočavati sa konkurencijom od strane brojnih drugih afirmiranih proizvođača kao što su Caterpillar, Tognum, Volvo ili Cummins.

Prijedlog akvizicije podnesen je Komisiji 22. avgusta 2011. godine.

Delegacija Evropske komisije u Bosni i Hercegovini, Skenderija 3a, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina, Tel: +387 33 254 700

Internet strana Evropske unije: www.europa.eu

Aktivnosti Evropske unije u BiH: http://ec.europa.eu/comm/enlargement/bosnia_herzegovina/index.html

Delegacija Evropske komisije u BiH: www.europa.ba

Ako želite da primete ovu publikaciju, molimo vas da pošaljete e-mail sa vašim imenom i adresom na:

DELEGATION-BIH@ec.europa.eu ili fax na: +387 33 666 037